

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDEVARVET

den 6 December 1930 innehåller:

Kaos.

Ledande artikel.

Hymner till människan.

Ebba Pauli, Den vardande människan och Pär Lagerkvist, Kämpande ande, anmälas av Elin Wägner.

En hjärtanas värnplikt.

Reflexioner bland arbetslösa. Av K. A.

Övergångsårens känsloliv.

Några utdrag ur Charlotte Bühlers bok om Ungdomsårens själsliv.

Internationell massdeklaration för avrustning.

Två psykologer.

Agnes v. Krusenstjerna och Nora Hoult av Elsa Wilkens.

Idyll och romantik.

Två konstutställningar av Lilly Arrhenius.

Vad har hänt?

FREDSPRISET FÖR 1929 OCH 1930 har delats ut. Det förra som belöning åt utrikesminister Kellogg, Förenade Staterna, det senare åt ärkebiskop Söderblom, Sverige. Fredspristagarna ha fått god press. Vilket tycks bevisa allmänna opinionens uppskattning av norska stortingets smak, att ge erkännande åt den moderata och ofarliga pacifismen. Den som inte vill leda något land före de andra och begå oförsiktigheter! För djärvare fredens pionjärer, låt oss nämna Jane Addams bland dem, är fredspriset ännu för högt.

EN BILD I SMÅTT av världskampen gavs i tisdags på Stockholms Högskola, där akademiska föreningen för Nationernas Förbund inbjöd generaldirektör Örne till diskussionsinledning om Nationalism och internationalism. Talaren målade förträffligt det motsägelsefyllda förhållandet mellan kommunikationernas fulländning och staternas beroende av varandra å ena sidan, å andra sidan ländernas krampaktiga försök att isolera sig.

I diskussionen uppträdde också Hitlergossar. Veckovakten för sin del ställdes härmed f. f. g. inför svenska national-socialismens representanter och kunde konstatera att deras uppträdande och argumentering stämde nästan löjligt väl med utländska förebilder. Hitlermustaschern ha redan hunnit växa.

IPEDAGOGISKA SÄLLSKAPET har prof. Wigert talat om *sjuärlig hygien* i barnaåren. Han utgick från de skrämmande siffrorna att varje år intagas på våra sinnessjukhus 3,000 nya patienter. Därmed har man ju blott räknat de grövsta formerna för själslig ohälsa och det återstår de mångfaldigt flera, de oräkneliga fallen, där psykiska rubbningar förstöra den individuella tillvaron och sammanlevnaden. Prof. Wigert efterlyste förebyggande åtgärder inför detta oerhört allvarliga hälsovårdsproblem och redogjorde för de amerikanska byråerna för barnuppföstran.

Tidevarvet upprepar en gammal fråga: Vem inrättar snart en rådrägningsbyrå för uppfostringsfrågor? Skola vi vänta på Stockholms stads barnavårdsnämnd eller är det enskilda initiativet snart redo?

Veckovakten

En rörelse

— med diktaturens kännemärken?

På annat ställe i detta nummer talar en ärad insändare från Finland om *Lappo-rörelsen*. Med anledning därav ville vi söka fixera några synpunkter.

Det är sannolikt att alla rörelser äga ett berättigande. — Vi äro också övertygade om att en rörelse lever och går framåt på grund av vad som finns däriinom av positivt uppbyggande kraft, av idealitet, skulle man också kunna säga — att den alltså aldrig rätt kan förstås och bedömas förrän man fått syn på dess idealitet, dess positiva mål. Vi äro också klara på, att en rörelse måste i viss mån vara ensidig. Den har sett ett mål och satt sig i rörelse mot detta. Men man måste alltid tänka sig en rörelse kompletterad av ett otal andra. Den skall säga *sitt* ord, men måste vara beredd att i nästa ögonblick ge rum för andra ord, andra sidor, andra rörelser.

Två slags fläckar måste, tycks det oss, anses som en rörelses ironiskt grinande dödsmärken: om den på något sätt *lurar* människor till anslutning — ty dess väsen är över-

tygelse — och om den *tvingar* till anslutning, om den brukar våld. Ty våldets väsen är att undertrycka, rörelsens är att bejaka och inifrån växa.

Vi äro medvetna om, åtminstone vad den sista punkten beträffar, att saken icke alltid ses på detta sätt. Machiavelli har också en gång, djupt allvarligt, givit ett klassiskt uttryck för en motsatt åskådning. Han säger att för *nydanare* hänger allting på, om de äro beroende av människornas övertygelse eller om de kunna tvinga. »I förra fallet går det dem alltid illa», säger han, »men kunna de tvinga, är det sällsynt att de misslyckas. Härav kommer det sig, att alla beväpnade profeter vinna, under det att obehäpnade profeter förgöras. — Folket är till sin natur ostadigt. Bäst ordnas det därför så, att de, när de inte längre tro, med våld tvingas att tro.»

Emellertid, och det är egentligen till detta vi ville komma, blir det en egendomlig företeelse när en rörelse tar diktaturens kännetecken. Ty vad

är diktatur? Det är att med statens alla maktmedel bakom sig fastslå, att *ett syfte* och *ett sätt* är det *rätta*, ett parti *har rätt*. De som icke erkänna detta och handla därefter äro *statens fiender* och komma att som sådana behandlas.

Den romerske diktatorn, denna sällsamma och geniala skapelse av ett statsbegävat folk, tillsattes ju då »staten var i fara». Hans makt att befalla, att diktera, upphävde all annan myndighet. Den uttrycktes bl. a. i de 24 liktorer som gick framför honom, skarprättarna med fasci, de med rep hopbundna spöknipporna med den instuckna bilan, tecknet att diktatorn hade rätt att på stället låta binda, hudflänga och halshugga vem helst han urskilde som statens fiende, var han än mötte honom. — Men hans makt varade högst sex månader. Och hans ära steg ju snarare han kunnat avvärja statens fara, ju snarare han kunde avlägga maktens alla insignier och återgå »till plogen».

Det är alla diktaturens väsen att ha blicken först och främst riktad

(Forts. å sid. 6)

Unga arbetslösa.

De statliga och kommunala åtgärderna till de arbetslösas hjälp må — som det nu är beställt — vara otympliga och otillräckliga. Säkerligen bringa de bistånd åt många. Men *en* grupp av arbetslösa, och en fruktansvärt betydelsefull, kommer alltid att lämnas utanför den hjälpen: Den arbetslösa ungdomen. De, som just skola träda in i det självständiga arbetslivet, som skola rota sig fast och börja staka ut sin bana, erhålla inget stöd alls. Och har man uppnått 18 år hägrar möjligheten att bli utskickad på en nödhjälpsförläggning — ett underbart stimulerande ord för en ung människa — för såvitt inte ansvarskännande föräldrar sätta sig emot detta. Eller det finns möjlighet att besöka en värmestuga, där man visserligen får värma upp sig för stunden, men bara för att så mycket skarpare känna hopplösheten i livet därute och frånvaron av framtidsbyggande uppslag.

När Hemgården för arbetslös ungdom i Stockholm upprättades för snart tre år sedan, var det som ett försök att för ungdomen finna nya och mera ändamålsenliga utvägar ur svårartade situationer. Det var inte meningen som en samkvämslokal, där de missmodiga arbetssökande unga människorna skulle kunna slå bort några nedslagenhetens timmar med varandra. Den var meningen som en förmedlare av alla slags möjligheter: den gav arbete, upplysningar och råd, undervisning i viss utsträckning och — i stor utsträckning — tillfällen till vistelse vid folkhögskolor för att på det sättet kunna utnyttja den ofrivilliga ledigheten. Med andra ord, Hemgården ville med alla till buds stående medel och i samarbete med samhällets övriga institutioner bliva ett stöd för den ungdom, som ägde vilja till något.

Hemgården, eller som den med hänsyn till sin mångsidiga verksam-

het med större rätt borde kallas, Ungdomsbyrån, startades av enskilda människors intresse. Den har visat sig bära på stora möjligheter till utveckling — tack vare sin goda ledning och tack vare beskaftenheten av den ungdom, som söker sig dit. När Hemgården för sin fortsatta verksamhet är beroende av anslag från det allmänna, resa sig emellertid svårigheterna: Det nuvarande systemet för arbetslöshets-hjälp har inte något fack för hemgårdar, undervisningsväsendet inte heller. Tillsvidare lever man alltså i djupaste ovisshet om möjligheterna att få fortsätta. Men ännu hoppas man på de styrandes intresse för att detta förhoppningsfulla arbete må kunna fullföljas till sina yttersta möjligheter.

Emellertid, när vi gå upp till Hemgården för att be dess föreståndare, magister *Harry Öhlin*, berätta något om pojkarna och deras arbete, är det inte för att Hemgården kanske är

(Forts. å sid. 5).

SLOTTS THÉ

(det finbladiga théet)

ÄR PRODUCERAT I DE TROPISKA HÖGLÄNDERNA OCH SAMMANSATT AV DE YNGSTA OCH SPÄDASTE SKOTTEN Å THEBUSKEN

konsum

gröna bilar med goda bullar

Fru Anderssons problem och medicinalchefens.

I Zeitschrift für Frauenstimmrecht för år 1918 publicerade Minna Cauer en översikt av de frågor, som då voro på dagordningen: folkkökningspolitiken, utom äktenskapet födda barns rätt och sedlighetsfrågan. Hon konstaterade att kvinnorna inte alls voro tillfrågade om sin mening rörande allt detta. »Riksdagskommittén för folkkökning arbetar flitigt utan kvinnorna.»

Faktum var naturligtvis allvarligt nog, och är så alltjämt. Men ändå! Det kan inte hjälpas att denna flitiga tyska riksdagskommitté för folkkökning var omspunnen av just det högtidligt komiska, outsägligt naiva, barnsligt fullvuxna, troskyldigt oförsämda som gör att man en sällan gång vågar skratta åt något så allvarligt som en karlgrupp i arbete.

Ledaren i förra Tidevarvet över Landsstingsförbundets diskussion om moderskydd erinrade livligt om Minna Caurs lakoniska diktum över den tyska folkkökningskommittén. Minna Cauer är död, och förmodligen riksdagskommittén för folkkökning också, men anden lever än.

Tolv år av sjunkande nativitet ha icke lyckats övertyga herrarna om att folkkökningen har något samband med kvinnorna.

Samma dag som jag läste om landsstingsförbundets diskussion hade jag tillfälle att göra bekantskap med något så sällsynt som en moder med 17 barn, därav 12 ännu voro i livet och de sex å sju yngsta i och under skolåldern. Hon var en silverbrud på 45 år, så lik urmodern själv i tungt majestät som det är görligt att bli för en skånsk statarstru efter ett tjugofemårigt äktenskap av slit, fattigdom, trångboddhet och otrygghet. Vi diskuterade icke frågan om moderskaps-skydd eftersom den ju icke angår mödrarna och den dessutom icke för henne var aktuell just den dagen. Hon hade något annat på sinnet som just nu var viktigare. Hon hade nämligen fått en skattsedel på kronor 19.75 och nu undrade hon så mycket hur hon skulle klara sig under veckan på de 25 öre som återstodo av veckoavlöningen sedan skatten var betald. Se det var något som icke landstingen befattat sig med, när de göra upp sin stat.

Det finns inga lagar som befria föräldrar med 17 barn från skatt, långt mindre lagar som ge dem hjälp i deras övermäktiga uppgift. Tvärtom, kommunerna jaga dem som djur från ställe till ställe av fruktan att få försörjningsbördan på sig den dag då föräldrarna stupa under den.

Denna moder hade under de sista tjugo åren aldrig fått stanna så länge på ett ställe att hon kunnat få hemortsrätt med sin familj där. Så hade hon skjutsats med sitt fattiga bohag och sina många barn över halva Skåne och under dessa irrfärder hade kunskapen gått förlorad vart hon egentligen hörde hemma, var i världen hon hade rätt att vara. Först nu på de allra sista åren hade hennes landsflyktighet tagit en ände. Familjen är tillsvidare trygg i det kök med kammarer utan eldstad, som är deras hem.

Hon var inte mycket talför, fru Anderson, det orkade hon inte. Tre ting glädde henne, trots skattebekymret, att alla barnen varit välskapta, att de som levde voro snälla och duktiga, och att de äldre av dem som voro ute och tjänade hyggligt nog skjutit ihop till en gris åt föräldrarna. Men förresten utlät hon sig om sitt liv så: att om hon för 25 år sen vetat vad hon vet nu, så hade hon aldrig gift sig.

Det visste hon ju inte, men döttrarna veta det. *Devinez.*

TIDEVARVETS

decembernummer gratis vid nyprenumeration för år 1931.

Helår kr. 6:—
Halvår » 3:—

Postgiro 1544.

TIDEVARVET

REDAKTIONSKOMMITTÉ:
Elin Wagner,
Elisabeth Tamm,
Ada Nilsson,
Honorine Hermelin.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.

ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1-3, 2 tr., Stockholm.
Tel. N. 48 42, 182 43.

TANDLÄKARE

Tandläkare

Folke Jakobsson

(Medl. av Sthlms tandl.-förening)
Sturegatan 10 (hörn. av Humlegårdsg.)
Mottagn. enl. överensk. pr tel.
Ö. 503. 4 tr. (hiss).

Tandläkare T. Lagerholms

Tandklinik

Drottningg. 50 (vid Klarabergsg.)
Högmodern utrustning. Röntgen.
Skilda behandlingsrum.
Endast legitimerade tandläkare.
BILLIG TANDVÅRD
Öppet 9-7, lörd. 9-4. Tel. 4 48

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund
Herkulesgatan 14 (f. d. L:a Vattug.)
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsaker,
Boutredningar och testamenten, för-
valtningsuppdrag. Även skriftliga
förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund

KUNGSGATAN 6, STOCKHOLM
Tel. 147 99, 24 24

Alma Axelssons
FÖRLOSSNINGSHEM

LINNÉGATAN 19

Mottager inackord. även för längre tid.
Tryggt och ogen., välrek.

Tel. 778 24

Gymnastikdräkter

av trikå till alla åldrar, av tyg på
beställning. Stort lager av N. F. K.-
livstycket för barn och vuxna.

Promenadskodon, bredare o. smalare, med
och utan klack, finnes och kan beställas i

Anna Ahlströms

Manufaktur- och Sybehörsaffär
GÖTGATAN 95. Tel. Sö. 31 184

Så ledigt skall tårna ligga i skon.

Olga Elmdahl

MODEMAGASIN

Kungsgatan 53. Tel. 108 51
STOCKHOLM

La fleuriste

6 Malmtorgsgatan 6

Tel.: Norr 62 96, 25.

Den 6 dec. 1930.

Kaos.

Vårt lands jordbruk och dess
hjälpkällor befinna sig i ett öover-
skådligt kaos. Jordbrukets svårig-
heter äro alltför djupgående att
kunna avfärdas med konjunktur-
och partipolitik. Här blir ingen
bättring utan att gå till orsakerna.
Detta har också visat sig. Varken
inmalningstvång eller vackra ord om
modernäringsens fosterländska bety-
delse ha åstadkommit någon rädd-
ning. Det var tur för högern, att
tullarna inte höjdes, de kunna ännu
säga, att där ligger botemedlet. Men
låt oss få tullar, och det skall visa
sig att också de äro vanmäktiga.

Varför? Ty orsaken till jord-
brukskrisen, som är ett led i den all-
männa depressionen, ligger på annat
håll. Det går inte att komma undan
verkliga förhållandet och att i stäl-
let för att ta hänsyn härtill, inrikta
sig på något helt annat. Det är en
omöjlighet att med kontantunderstöd
underhålla Sveriges jordbrukare.
Och vore det möjligt, förmådde det
ändå inte att sätta jordbruket på
fötter. Icke heller ha jordbruksut-
redningar, spannmålsnämnder och
jordbruksdepartement någon över-
mänsklig makt. De äro byråkrati-
ska institutioner, som kosta pen-
gar, och förrän de gå till roten av
det onda, förmå de intet med än så
många avtal och kommunikörer. Ett
faktum är, att det är betydligt svår-
rare i år än i fjol att sälja. Inmal-
ningstvånget stadgar visst pris efter
vikt för vete. Sedan klandrar man
från högsta ort de jordbrukare och
de kvarnar, vilka ej ingått avtal,
utan tillsammans träffat överens-
kommelse om försäljning och inköp
av säd till ett lägre pris. Hur kan
någon förnuftig förebråelse riktas
mot dem. »Vete vägende under 128
skålpund pr hl. mottages icke», he-
ter det. Hur ska de jordbrukare
göra, som inte fick in sin säd torr,
utan där den genom årets dåliga
bärgningsväder blev lätt och drodd.
De skola vänta, säger jordbruksmi-
nistern. Säden lär inte bli tyngre
fram mot våren utan tvärtom, och
dessutom väntar inte kronoskatt och
ränta å gäld. Det är snarare en
välgärning av de kvarnar, som köpa
lantbrukarnas säd, även om det är
till lägre priser, den förvandlas lik-
väl i pengar. Är inmalningstvånget
till hjälp så är det för de större går-
darna, som dels ha mera möjlighe-
ter att sköta och lagra säden, dels
ha företräde att få sälja till de över-
mätta kvarnarna genom sina större
inköp av kraftfoder m. m.

Då penningvärdet stiger, sjunker
jordvärdet och tvärtom. Vi ha ota-
liga exempel härpå ifrån kristiden.
Professor Cassel och bankdirektör
Rydbeck ha i föredrag redogjort för
den nu härskande guldpolitiken, som
medfört en sänkning på råvarupri-
serna i allmänhet. De ha påvisat,

Internationell mass-
deklaration för uni-
versell avrustning.

Internationella kvinnoförbundet för
fred och frihet har i olika länder ut-
färdat ett upprop för massinstäm-
manden att överlämnas vid den
stundande avrustningskonferensen.
Uppropet formar sig till en allvarlig
appell för universell avrustning.

Uppropet är av följande lydelse:

Det närvarande världsläget kän-
netecknas av ekonomisk depression,
av social, politisk och andlig oro.
De starka krigsrustningarna i vär-
lden — vilka för närvarande draga
en kostnad av närmare 20 miljarder
kronor årligen — äro icke endast
symtom av utan jämväl starkt bidra-
gande orsaker till den förhärskande
ödesdigra krisen. De utgöra ett hinder
för det internationella samför-
ståndet och samarbetet, binda de
andligt och materiellt produktiva
krafterna, skärpa de ekonomiska,
politiska och sociala motsättningarna
och innebära ett allvarligt hot
mot freden.

Ett av de nödvändigaste villkoren
för åstadkommandet av ordnade
mellanfolkliga förhållanden och un-
danröjandet av den hotande krigsfa-
ran är att ofördröjligen avvägringarna
en allmän och kraftig minskning av
de bestående militära rustningarna i
världen såsom ett första steg mot en
fullständig universell avrustning och
såsom bevis för folkens och regerin-
garnas allvarliga vilja att uppfylla
sina i fredstraktaterna och i Natio-
nernas förbunds akt givna löften och
sin genom Briand-Kelloggpakten
åtagna förpliktelse att »avstå från
krig såsom verktyg för nationell po-
litik». Sedan man tagit avstånd från
kriget, måste man även taga steget
ut och avstå från krigsrustningarna.
Denna sanning inses och erkännes
av många ledande statsmän och
växer sig allt starkare inom folken.
En första alla stater omfattande
nedrustningskonferens är som be-
kant avsedd att av Nationernas för-

hur anledningen härtill bottnar i
Versaillesfreden och den ödesdigra
s. k. skadeståndsbetalningen från
Tyskland, som tillför Amerika och
Frankrike guld i onaturlig mycken-
het och åstadkommer en ekonomisk
kris i hela världen, de sistnämnda
länderna inbegripna. Jordvärdet
sjunker, ty avkastningen blir mindre
genom priset. Och vad vi nu be-
vitna är en egendomlig tvekamp
mellan å ena sidan innehavarna av
inteckning i jord (i främsta rummet
bankerna), hjälpta av staten, som
uppehåller onaturligt höga taxe-
ringsvärden, och å andra sidan den
oskrivna, men naturliga lagen att
jordvärdet skall bestämmas av vad
jorden kan ge — man må sedan kalla
detta inkomst, avkastning eller jord-
ränta. Resultatet är att den ene
jordbrukaren efter den andre gör
konkurs.

Hur vill statsmakterna försvara,
att ingen hänsyn tages till faktiska
förhållanden i avseende på jordbru-
ket.

Hymnen till människan.

Ebba Pauli: Den vardande männi-
skan. Birkagårdens förlag, 4: —.
Pär Lagerkvist: Kämpande ande.
Bonniers, 7: 50.

Vårt stockholmska settlement
Birkagården är en avsidig värld så
tillvida att man där lever och ver-
kar utanför ljusringen av publicite-
tens strålkastare. Reklamen, inter-
vjuerna och förstasidsbilderna sys-
sela icke med detta bildningsnybygge
inom ett arbetarkvarter. Men å an-
dra sidan kan man säga att man vid
sammanträffande med den grupp
människor som där arbeta och stu-
dera kommer närmare problemens
hjärta än då man vistas i den värld
som ligger under offentlighetens
strålljus.

Ebba Paulis bok, »Den vardande
människan», är ett fint prov på vad
som rör sig i Birkagårdens och
Kristet Samhällslivs tankevärld.

Men det är icke precis någon lätt-
tillgänglig bok, det får man säga
från på förhand. Stilens gammal-
dags turnering kontrasterar ganska
förbluffande med ett särdeles mo-
dernt tankeinhåll. Läsaren bör
emellertid icke låta sig avskräckas
av t. ex. en kapitelinledning i så
ålderdomlig predikostil som: »I det
föregående ha vi stannat inför...
i det efterföljande skola vi närmare
undersöka...» Inte heller bli otä-
lig över en samvetsgrannhet som till
ett visst förfång för klarheten och
enkelheten tar upp alla tänkbara in-
vändningar mot och inskränkningar
i den tes som framlägges. Ty det
är onekligen väl värt att tränga fram
till den människosyn som denna sjä-
lasörjare utan ämbete utvecklar i sin
bok.

Man kan nog våga antaga att bo-
kens olika kapitel, ursprungligen
föredrag, tillkommit för att möta
frågor, bekymmer och motstånd
bland de unga som samlas kring
författarinnan. Ett sådant kapitel
som det om Självhävdelse och ge-

bund sammankallas om möjligt un-
der 1931. De män och kvinnor,
vilka som regeringsombud kallas till
denna konferens, få den största upp-
gift, som i närvarande tid kan åläg-
gas en församling. Av dem fordras
mod, klokhet och god vilja i enastän-
dande mått. Om de skola förmå att
lösa sin uppgift, måste de veta sig
burna av folkens fredsvilja. Det är
denna vilja till fred och försoning,
ofta ännu bunden och omedveten,
som Internationella Kvinnoförbundet
för fred och frihet velat utlösa och
giva ett uttryck genom att inbjuda
till undertecknande av en vädjan till
avrustningskonferensen. Runt om i
världen har detta arbete tagit sin

menskap visar att författaren på
nära håll sett och förnummit den bit-
terhet som alstras av klassindelning-
en i sämre och bättre folk efter här-
komst, förmögenhet, bildningsgrad
och arbete. Det är säkert en stark
personlig erfarenhet som ligger i ut-
ropet: »vi måste nå fram till den lika
människovärderingen!»

På samma sätt kan det tänkas att
det är unga människors inkast och
frågor som givit henne anledning att
gå in på problemet i vad mån viljan
är fri och människan god eller ond,
om man bör lägga vikt vid person-
ligt liv eller gruppliv, självhävdelse
eller gemenskap. I kapitlet om
kroppslivets och själslivets inbördes
påverkan vid sjukdom och hälsa, där
författarinnan utlägger sin genom
Christian Science påverkade upp-
fattning, hade man nästan önskat
att hon givit något av sina person-
liga erfarenheter. Ty de flesta män-
niskor kunna ju icke veta med vilken
stor auktoritet hon här kan tala.

I denna korta artikel kan icke re-
dogöras för de resultat som författa-
ren kommer till vid behandlingen av
människolivets olika problem. Det
må vara nog att fastslå att alla sär-
problem ligga under författarens
uppfattning av oss alla som vardan-
de människor, delaktiga i en lång-
sam fulländningsprocess. Människan
har ännu icke vaknat, hon lever en-
dast med en del av sitt jag, ja,
stundom bara med sina allra ytlig-
aste förmögenheter. Hon har möj-
ligheter och krafter, som hon ännu
icke prövat, stora nyupptäckter äro
oss nära.

Det är anmärkningsvärt hur Ebba
Pauli vågat dyka ned i den moderna
psykologiens människoforskning och
än mer att hon kommer tillbaka vär-
ken äcklad eller förskräckt utan blott
med bevis på att människan är långt
underbarare funtad, långt hemlig-
hetsfullare än någon kunnat ana.
Den freudska antireligiösa männi-

början. Vårt folks röst får icke sak-
nas. Vi vädja till varje man och
kvinna över 18 år att förena sig med
oss, så att Sveriges stämma må lju-
da fyllig och stark.

Internationella Kvinnoförbundet för Fred och
Frihet.

Numrerade listor för »Internationella
massdeklarationen för universell avrust-
ning» kunna erhållas från Internationella
Kvinnoförbundets för fred och frihet by-
råffilial, Lilla Nygatan 4, 4 tr., Stock-
holm. De som önska, kunna å listorna
teckna frivilliga bidrag till bestridande
av de stora omkostnaderna som äro för-
knippade med företaget.

NRG NYRADIKALA GRUPPEN
(FRISINNADE KVINNORS STOCKHOLMSFÖRBUND)

Sammanträder till årsmöte måndagen den 8 december 1930 å

Källaren PELIKANS Festvåning

OBS! Buss 54 och 55 hållpl. Södermalmstorg.

Kl. 19,30. 1. Stadgeenliga förhandlingar. 2. Förslag till stadgar för
Svenska Kvinnors Vänsförbund. 3. Val.

Kl. 20,15. **Varför kalla vi oss radikala?**

Föredrag av **Honorine Hermelin.**

Ev. Diskussion.

Tesupé 1:25.

Årsavgifter upptagas.

Nya medlemmar vinna inträde.

Medlemmar av Frisinnade Kvinnors Riksförbund
på andra orter äro välkomna till föredraget.
Även utomstående äga tillträde till föredraget
mot föransökan till Tidevarvet, tel. Norr 48 42.

skopessimismen har icke anfäktat henne, hon tar vad hon behöver av hans kunskap och fogar in den i sin föreställningsvärld.

Det naturliga, det riktigaste i människans sammansatta, stridiga natur är godheten. Ty den är hennes djupaste väsen, som söker arbeta sig fram i dagen. Se där en sammanfattning av Ebba Paulis syn på människan.

Man behöver inte gå så särdeles långt för att komma från Ebba Pauli till Pär Lagerkvist. De ha nämligen med alla olikheter något av människouppfattningen gemensamt. Hans nya märkliga noveller »Kämpande ande» syssla liksom den tidigare boken »Det besegrade livet» med människan som en bortkommen främling i detta liv som hon måste genomleva innan hon förlöses och upptages i verklighetens värld. Han har en oerhörd vördnad för människan. »Ingenting kan vara mera patetiskt än mänsklighetens ständiga hopplösa kamp, vanmäktigt och evig i sin längtan. Gud, om han funnes så som man tänker sig honom, fullkomlig, i oföränderligt majestät, skulle vara ringa i jämförelse med henne.»

Det har skett en stor förändring med den tidigare Pär Lagerkvist. Han har varit en annan, var gång han gett ut en ny bok, så som man egentligen bör vara. Även i denna bok kan man konstatera en skridning i uppfattningen. Han har icke kunnat kvarhålla sin skarpa särskilning mellan människan såsom god och livet såsom hennes plågar och fiende. »Fast livet kan tyckas trångt och instängt», säger han nu, »ett fångelse för själen, är det ändå vårt hem, där vi skulle växa upp och därför oss kärt. Vårt barndomshem, som man kan vara fästad vid fast det är litet och fattigt...»

Men samtidigt som han alltså mildrat uppfattningen av livet, fasthåller han att verkligheten kommer först efter livets slut, och den är för hans aning något helt annat.

»Hur det än är, därborta är verklighetens värld, där få vi gå in i den. Efter all ängslan och tvivel, all ovisshet och nöd gå in i den...»

»Men en bön har jag», säger den döende läkaren i den sista novellen Uppbrottet, »jag ville be om dig, du stora barmhärtiga verklighet, bara om dig... Att du vill ta emot mig, ta mig till dig... att efter mitt hjälplösa liv härnere även jag skall få finnas till i dig...»

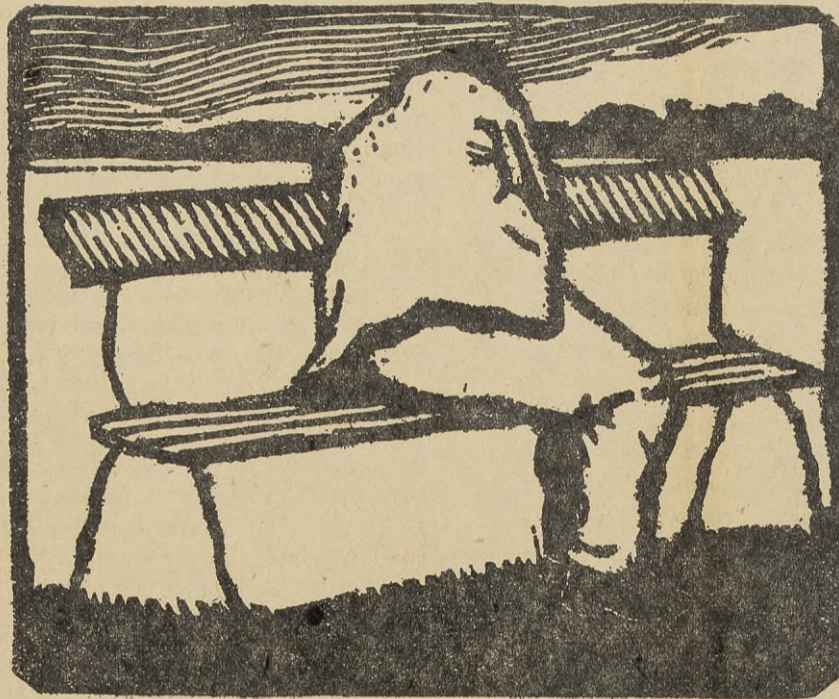
Den forne Pär Lagerkvist var specialist på att skildra allt det vardag-

En hjärtanas värnplikt.

Reflexioner bland arbetslösa.

— Att du inte kan se det inträffade mera socialt. Du är inte ensam om ditt öde. Tänk på alla dessa arbetarskaror runt om i världen. Tänk t. ex. bara på de tusentals svenska, de tre miljonerna tyska, de åtta miljonerna amerikanska arbetare. De ha som du under en lång följd av år fullgjort ett pliktroget arbete mot en ersättning, som inte varit så stor att de ens kunnat trygga den närmaste framtiden. Nu stå de brödlösa. Det bör väl vara tillräck-

desto mer spännande fann jag uppgiften. Gud give att här vore en härva att verkligen reda upp eller ett rum att städa rent i. Men det är ett maktlöst stillastående i ett egenomträngligt töcken av något jag inte kan begripa vad det är. Dag efter dag brottas jag med detta varför — varför åstadkommes ingen effektiv kamp mot eländet? — Men det är som att slåss med skuggor. Hör! Av tre miljoner tyska arbetslösa är det endast en miljon, som

Hemlös och hopplös. Träsnitt från Amerikas New Leader.

ligt för att övertyga dig om, att det inte är de personliga kvalifikationerna, som alltid äro avgörande.

— Kära vän, det är just därför — blev svaret — att jag vet, att jag är en bland många miljoner, som gör min situation så pressande. Min mor var maskinstickerska, när jag var barn, och brukade överlåta åt mig att reda upp trassliga garnhåvor. Ju trassligare en härva var,

ligt låga, tafsiga, slampiga och löjliga hos människorna under deras meningslösa jordevandring. Han har sin blick för allt detta kvar, och uteglömmer eller förmildrar intet, men han får på ett underligt sätt in det alltsammans under den andakt, vördnad och kärlek varmed han numera går till människoskildringens verk. Denna dubbelsyn är hans särmerke, denna förmåga att få evighetens luft och ett gudomligt ljus kring det sjaskigaste öde är hans konstnärliga bragd. Men sedan han nu så länge hållits nere bland allt detta, kan han ha rätt att övergå till större öden och sammanhang.

Elin Wägner.

kan tänkas få någon ringa hjälp. De två andra miljonerna gå samma öde till mötes som sina amerikanska olycksbröder, vilka sova på avskräddshögarna utanför de stora industristäderna och leva som djur dess emellan.

Det som nu gjort mig mest överraskad är det hjälplösa, nästan förlägnatigandet, som möter en överallt. Man aktar sig visligen att själv orda om sin belägenhet, därför att så snart man rör vid talet om den, bemäktigas man av dess hopplöshet och förlorar kraften att hålla sig upprätt. Och folk ser förbi en, som om man vore en utanför ställd, med vilken det ej går att knyta kontakt. Så när som på några få dyrkavärda undantag — främst två kamrater, som tidigare varit i samma dilemma. De ha inte släppt en vind för våg. Det har inte gått en dag, utan att dessa två i en eller annan form sökt ge ett handtag och det fast de inte på någondera hållet repat sig från den knäck hemsökelsen förorsakat dem.

— Kära barn, du får inte tappa taget! säga de där kamraterna. Alltsammans är bara en uthållighetsfråga. Det var på samma sätt för oss. I och med att vi förlorade våra sysselsättningar började vi

oavbrutet att plåga oss med frågan om vi under de gångna verksamhetsåren bluffat oss fram, ty det var inte möjligt annat än att vi ingenting dugde till eftersom inte någon nu längre hade användning för oss. Men så snart vi kommo i selen igen, betygade både den ena och den andra att vi voro ovärderliga krafter.

De tvås outtömliga mått av sympati och iver att hjälpa äger största värdet i sitt vittnesbörd om vad den egna upplevelsen och erfarenheten är för en god läromästare. Det är oförståelsen för de stora sammanhängen, oförmågan att se längre än till sitt eget sysslande, som gör människor i allmänhet rädda och snåla om sitt. På ett av de största industrikontoren i Stockholm har det i dagarna gällt att minska personalen med två ingenjörer. Detta har haft till följd att de ingenjörer, som kunde tänka sig sitta i skottgluggen, gått och underbjudit varandra ända ner till en månadspenning på 135 kronor.

De svenska arbetsgivarna ha nyligen i en dagstidning förklarat det vara klokare att reducera arbetsstyrkan och låta de kvarvarande behålla avtalsenlig lön än att korta på arbetsdagen och fördela arbetstillgången mellan samtliga arbetare. Det vore bättre — menade de — att låta femhundra få behålla sina fulla existensmöjligheter än låta tusen halvsvälta. Men vem kan visa på den familj, där den ena medlemmen ensam åter upp husets enda kaka under det att de andra svälta ihjäl. Det måste även räknas med de psykologiska faktorerna. Den som har arbete om också bara fyra, fem dagar i veckan hyser dock större tillförsikt till framtiden än den, som är ställd alldeles arbetslös, och har därmed också större kraft till att utvinna nya möjligheter än den ur arbetets värld utstängda.

Det låter cyniskt men säkerligen skulle samhället te sig annorlunda om alla och envar underkastades en tids arbetslöshet. Det skulle kunna leda till en hjärtanas värnplikt i fredens tjänst. Arbetarskarorna ha också lärt sig inse att i den abnormala situationen måste de förenas i en allas hjälp för alla. Ett verkstads-lager låter inte gärna en del av kamraterna bli arbetslösa utan att det skyndar till arbetsgivaren med förklaringen: »Går det inte med mindre, så ordna om att vi få dela på arbetsmöjligheterna och inkomster!» Den egna pinan borde tvinga fram ett allas sökande efter botemedlet.

Bara under mina långa dagars oroliga strövtåg har jag upptäckt en hel del uppgifter, som kunde ge ett flertal människor arbete samtidigt som de förskaffade företagaren ökad vinst. Liknande iakttagelser gjorde jag redan på min arbetsplats, där det med flera anställda skulle ha varit möjligt att utföra stora och stolta ting. I stället voro de otillräckliga krafterna alltför splittrade och överansträngda för att kunna göra någonting effektivt utan buro fram ett helhetsresultat, som är för

en uppmärksam dikt-samling:

GUNNAR BESKOW:

NU

Sten Selander skriver i D. N.:

»I 'Nu' möter man en levande och tänkande människa, som energiskt och årligt söker komma till klarhet med de väsentliga problemen.»

Ture Nerman skriver i F. D. P.:

»Hans poesi har den blandning av från realism, satir och ungt patos, som man har längtat till.»

3: 75.

BONNIERS

är visade upp allt större minus. Men man fortsatte på den inslagna vägen och bara strypte till företaget alltmera.

I ett annat fall är det en inflytelserik man med många olikartade och ansvarstunga uppgifter, som inte hyser större tillförsikt till sin omgivning än att han finner sig nödsakad att, krampaktigt hålla i varje liten detalj, som han — hur duktig han nu än är — inte alltid behärskar. Om han i stället hade mer tillit till andras goda vilja och förmåga skulle han inte endast bereda flera arbetsmöjligheter, utan han skulle samtidigt gagna sin egen sak. Ty företagen, som han satts att leda, skulle få större rörlighet och rikare utveckling. Vari bottnar den makt-snålhet om inte just i allas vår bristfälliga sociala uppfostran?

Det är märkligt hur i vår tid, där arbetspsykologin blivit upphöjd till vetenskap med vars tillhjälp det räknas ut största möjliga prestation på sekunden, syndas mot budet *arbeitsentusiasm*. Vid varje steg påträffar man exempel härpå. Tala om att ni eftersträvar ett arbete för arbetets egen skull och ni möter ett misstroget leende som om ni försökte att lura en kassaförvaltare. Väljer ni en sysselsättning före en annan, som ger större ekonomiskt utbyte, förefaller ni än mer misstänkt.

Finge vi in arbetsentusiasmens starka allmänanda i vårt arbetsliv skulle det vara otänkbart, trots den stränga rationaliseringen, att som nu ständigt ökade miljonskaror av starka, arbetsvriga män och kvinnor frånryckas de möjligheter till existens och livsinnehåll, som arbetet utgör för oss alla. De äldre generationerna äro kanske alltför hårt fångna i sin rädsla för intrång på en gång vunna personliga positioner. Men de unga måste fostras till ett djärvare, friare släkte, som inte är för fegt att dela sin brödkaka och sina arbetsuppgifter i medvetande om att arbete föder arbete.

K. A.

Vi stå till tjänst

BABYLÅDAN

Babylådan
Inneh. alla behövliga plagg, av bästa kvalitet till 10, 00 & 15, 00 kronor sändes mot postförskott

Hälsingborgs Linneaffär
S. Förstadsgatan 2. Malmö 81, Tel. 48 12

BAGERI

H. T. Bageriet
Humle-gårdsgat. 25
Tel. Norr 25 19

BARNEKIPERING

Helles Barnekipering
Sveavägen 108
(mitt emot Stadsbiblioteket)

Tel. Vasa 72 52

Välsorterat lager.

Egna tillverkningar.

BEGRAVNINGSBYRÅ

A. B. Begravningsbyrå
STANDARD

är »Sjukvårdens Begravningsbyrå» och håller därför de lägsta priserna.
4 KORNHAMNSTORG 4
Tel. 40 81, 40 82.

BILSKOLA

Lär Eder köra bil
i Hedlunds bilskola
invid S:a Bantorget. Folkungagatan 60
Bekväma villkor. Tel. Söder 128 33

BOKBINDERI

C. J. Pahlmans Bokbinderi
Inneh.: C. D. CARLSSON

Specialité: Handbundna band för offentliga och privata bibliotek! Humana priser!

Sergelgatan 4 — Stockholm

Telefon 96 84 Etablerat 1842

ELEVSKOLA

ELEVER

erhålla god undervisning i tillskärning, uppsättning och provning, ävensom mönsterkonstruktion.

ELLEN LUNDBERG

Birger Jarlsgränd 39, 4 tr. Tel. 15 50

KONSTSTOPPNINGSATELJEN

MALMSKILLNADSGATAN 9
Telefon 110 24

Expeditionstid 9-6. Lördagar 9-4.

Konststoppning. Lagning av orientalska mattor, schalar, kelims och silkesstrumpor.

Ring 110 24 så hämta vi!

MÅLARSKOLA

Atelier Modern
Etablerad 1915.

UTLÄNSKA METODER.

Porlins- och Sidenmålning, oljeminiatur- och gobelinmålning.

Nybrogatan 44, Ö. 78. Dagmar Ström.

OPTIKER

Glasögon Optiker
BJÖRNÖ

58 ODENGATAN 58 (vid Odenplan)

Enda specialaffär i Vasastaden.

OBS. SVENSKA AFFÄRSMETODER.

Parfumeri AROMA
kungsgatan 13

SLIPERI

NORRMALMS SLIPERI
Regeringsg. 92 — Tel. 147 87

Utför slipning av alla slags

Saxar, Knivar, Kirurgiska Instrument etc.

Noggrant arbete! Humana priser!

SÅNGKLÄDER

SÅNGKLÄDER

Filtar, Täcken, Madrasser, Fjäder, prima från 2:25, 1/2, Dun fr. 6 kr. Glansull, Tagel, Krollsplint m. m.

EMELIE BLOMGREN

Döbelnsgatan 46 • Tel. N. 156 60

STOCKHOLM

TRIKÅATELIER

Önskar Ni en verkligt vacker och väl-sittande Jumper eller Klänning i trikå. Beställ den med förtroende hos oss, vi utföra allt till belåtenhet.

Trikaatelier LAMBERTZON

Jakobsbergsgatan 28. Tel. 71 93.

TVÄTTINRÄTTNING

Den omtänksamma Husmodern

vänder sig alltid till

LUNDA Tvättinrättning

Telefon: Drottningholm 20 och 190.

Övergångsårens känsloliv.

Några utdrag ur Charlotte Bühlers bok, Ungdomsårens själsliv.

II. Sexuallivets utveckling.

Verksamhetslust och orolig spänning är hos alla levande varelser könsmogndens förbud. Olustig, butter och sur ter sig den unge. I trots och vildhet, med lynesutbrott eller slöhet reagerar man mot allt kroppsligt och själsligt obehag. Man undviker andra och är hjälplöst upptagen med sig själv, kväljer sig och vet inte varför. Om och om igen blir detta skedd skildrat i dagböckerna. Så skriver en flicka på sexton år:

»Det är så bundet i skolan. Jag skratrar och för väsen och är så olustig och gräslig. Var dag som jag vaknar och inte har skolan, äcklar det mig. Och var dag som jag är i skolan, så äcklar det mig också, fast inte fullt så mycket. För i skolan glömmar jag mer, bedövar mig. Men när jag sen ska gå hem så gruvar jag mig, gruvar mig, och drar hellre omkring på gatorna. — När andra människor är ledsna så vet de varför. Men jag vet aldrig vad det är som kväljer mig så gräsligt.»

Och en trettonårig flicka:

»När jag stiger upp dödstrott på morgonen, så stampar jag i andan med foten (i verkligheten är jag alldeles för trött) och säger mig själv: I dag skall jag skoja värre än nånsin — jag vill glömma, ingen får ana vad jag tänker. Och när jag sen är mitt i det, bland kamraterna, alltid där det är som galnast, och har glömt allt annat, då känner jag en riktig helvetesfröjd! Och gör ännu värre väsen och är blind och döv mot allt. Om då någon ropar: Är du galen, hur kan du våga! — så gör jag alltid precis vad som mest ska sätta mig i klistret. Och blir ännu galnare och bryr mig inte om något. Det är mig allt det samma, tills jag får se —» (den hon svärmar för).

Detta är en 16-årig gosse, en stadsyngling, begåvad, intresserad, gymnasist. Han skriver:

»Om driftlivet. Om bara någon kunde säga mig, ifall en enda av mina jämnåriga, som jag känner, får lida på samma sätt som jag under trycket av det vaknande könsmedvetandet. Nej, inte längre vaknande, utan redan upplammande — ja ibland — ibland glödhet sjudande. — Ah, denna längtan, som ibland tycks mig så hög, ibland bara satanisk, som följer mig genom dag och natt, genom dröm och vaka — säg mig bara en enda av mina skolkamrater, en enda av mina bekanta som kunde säga åt mig: jag förstår, jag känner som du. — Så skulle jag kunna bära det. Men jag tror inte det finns någon. Så ensam känner jag mig. O Wedekind! —

Bara en enda människa som verkligen förstod mig i det här! Jämt hör jag sänt där halvt vitsigt, halvt lättfärdigt prat om kärlek och flickor, frieri och förälskelse, ganska oskyldigt, som det brukas oss pojkar emellan. Och ändå — det är alldeles annorlunda mot som det är för mig. Men inte en enda som jag kan tala med det om.

En förtjusande flicka, som jag jämt möter på skolvägen, fyller mig nu alldeles. Inte är jag kär. Det ordet retar mig. För jag vet vad det betyder i grunden.

— Aldrig, aldrig kan jag få bjuda hela mitt hjärtas skatt av kärlek åt en flicka — ty, ja — man får ju inte älska verkligen utan att vara tvungen att giftas. Och för att giftas har jag en oändlig motvilja. Ett otäckt alternativ. — Jag önskar egentligen så litet men kan aldrig — aldrig få uppfyllelse. Jag önskar mig hjärtats kärlek från en god, vacker, dukig flicka, som jag kunde tala med och ha roligt tillsammans med, som jag ibland fick kyssa och ibland smeka — men intet vidare. Jag skulle inte vilja hindra henne att gifta sig med en annan, vänskapen skulle ändå bestå...»

Denna dagbok är särskilt intressant därför att den visar hur i dessa år *ostört bredvid varandra* kan finnas en *stark sinnlighet* och å andra sidan en *glödande platonisk kärlek*.

Nu blir det en stor skillnad om de unga före fullmognandets tid, alltså innan de båda utvecklingslinjerna, *den kroppsliga och den själsliga mognadens, hunnit mötas*, om då de unga komma in i regelbundet sexuellt umgänge eller inte. Göra

gick under de förtroliga samtalen, en övervikt för allmänna och kulturella intressen. De andra fem flickorna däremot, som under denna tid knöto sexuella förbindelser, blevo tydligen så tryckta av denna press, att de vid sidan av sitt sexuella intresse knappast hade rum för något annat.

Här visar sig alltså i dessa grupper av olika livsföring den överhandtagande sexualiseringen av livsintressena

Ungdom. Efter en målning av den ryktbara unga wienskan Mariette Lydis.

de det inte, d. v. s. om den kroppsliga könsmogndan inte genast toges i anspråk, uppstår en *inre spänning av allra största betydelse*. Det är *den själsliga oron under denna så konfliktrika tid som leder till ett intensivt andligt liv*, till ett särskilt rikt utbyte i umgänget med yttervärlden, vilket allt på ett ingripande sätt kommer att för framtiden bestämma *individens andliga nivå*. Siegfried Bernfeld har ungefär samtidigt med oss (prof. Bühler och hennes medarbetare) för första gången beskrivit denna företeelse, »den utsträckt pubertets» och framhållit dess betydelse för kulturlivet. En rikedom av sakligt produktivt arbete och en stor del subjektiv produktion härrör från just denna typ av människor i just denna åldersperiod.

Om den andra typen, den som före *den själsliga mognaden* utnyttjar den kroppsliga, veta vi mycket mindre, eftersom den ju är så mycket mindre produktiv. Det har i alla fall lyckats Hildegard Hetzer att få ett grepp om det hämmande inflytandet från ett alltför tidigt sexualumgänge. Under två års lopp har hon tecknat upp sina samtal med tio unga flickor, och har kommit till följande resultat: De 5 av dessa flickor som under övergångsåren avhöllo sig från sexuella erfarenheter, visa, efter vad som fram-

kommer de alltför tidiga sexualupplevelserna, och omvänt den tilltagande rikedom av kulturella och andra intressen under en *utsträckt pubertetsperiod*.

III. Ungdomens känsloliv.

I den mån som den oroliga trånaden och trängtan får grepp om själen, träder den fram som den typiska ungdomslängtan. Ensamhetskänsla och sökande, driftliv och olust vid det närvarande — allt förenar sig då hos ungdomen i *längtan*. Längtan bort från det närvarande, längtan efter ett väsen, som kan hjälpa och förstå, som menar gott och kärleksfullt, som ger ro mitt i företeelsernas växling och flykt och som låter det nyförärvade jaget bestå. Längtan — den mångfald av former som detta lidande klär sig i, och den mångfald av ungdomliga uttryck för vad som på en gång är smärta och lust, stolthet och nedtryckthet, den är outtömlig. Vi måste dröja något utförligare vid denna upprinnelsepunkt för ungdomsupplevelserna.

Den unga flicka, vars dagbok jag har givit ut, valde som måtto för hela sin ungdomstid den av hennes egna dikter, som gav uttryck för hennes längtan, hennes ensamhet.

Jag har ingen mänska, ingen Gud, som jag en enda gång kan gå till när jag är i nöd. Är alltid ensam, med milda, mjuka, ömma händer kommer ingen som löser mitt kval, som räddar mig från ont, från mycket ont.

— Den första längtansrörelsen söker efter en vän, efter den förstående vännen. Hålla kär måste hon också kunna, denna förstående människa, och låta sig hållas kär. Så strävar sig gemensamhetsbehovet ut ur isoleringen. Hos gossar senare än hos flickor. Framemot

Vilket?

Naturligtvis

AMAFLOR
Champoneringspulver

För såväl ljus som mörkt hår i paket à 35 öre.

17 år först hos gossar, men hos flickor redan vid 14. — Hellre en vuxen, överlägsen vän, än en jämnårig. Men inte en kylig, på avstånd stående hjälpare, utan en som själv lever med, som i förståelse lider med. Och det är karaktäristiskt hur en älskad människas sorg över den unges fel känns som den tagg vilken kan mana till bättring. Inte insikt, inte den egna viljan kan hjälpa, utan den älskade människans sorg, den drar uppåt. Detta är en för ungdomen egendomlig känslöväg, som man väl måste förstå. Erotiska, ja, även sadistiska drag finnas däri, glädje i den andres sorg, och en barnslig längtan efter att få smyga sig intill, att få se upp till, att låta sig bäras och ledas. Den egna svagheten i kampen avnjuter man med en viss vållust, ty den ger berättigande åt att man låter sig kallas med och ledas som ett barn. Och denna höga, älskade människa måste sörja över denna svaghet — en ung människa kan kokettera med sin svaghet, som i andra stunder kan kännas nog så bittert allvarlig. Med sin hjälplöshet friar den unge till den vuxnes kärlek, söker fästa hans ögon på sig, känner sig därigenom ha någon betydelse för denne. — Dessa lika komplicerade som karaktäristiska känslösammanhang, som bottnar halvt i det erotiska och halvt i ett barnsligt skyddsbehov fordra en psykologisk förståelse som ännu icke meddelas i uppfostrares utbildning. Och bitter orätt gör en uppfostrare mot den unge, när han avväjrer detta erotiskt betonade hjälpsökande som något oäkta, som medel för ett »orent» mål och så skjuter ifrån sig ansvarets börda. En sådan hållning kan bara betecknas som kall egoism.

Trots alla överdrifter är den unge verkligen i nöd och behöver en förstående människa. Och en 15-årig flicka har nog rätt när hon skriver att det är efter en förstående människa, som »*egentligen alla var på sitt sätt längta*».

Om sig själv skriver hon — hon är då 16 år — efter att förgäves ha försökt närma sig sin lärarinna:

»Jag ville ju så gärna få ha henne som — ja, hur ska jag uttrycka mig — 'en förstående' — men det kan visst inte bli så... Vad är det egentligen man söker, vad är det egentligen man längtar efter? För ögonblicket är det helt enkelt efter en människa. Jag kan inte bara gå och bita in mig i mig själv, det går inte. Vart skulle det bära hän? Jag skulle vilja ha någon, som jag kunde berätta för och som i sin höghet tröstande lade sin hand på mig — och som kunde förstå det lilla ynkliga som jag har inom mig.»

Detta är äkta. Och det kommer tillbaka i alla dagböcker. Också alldeles fritt från någon erotisk betoning, bara som ett behov att tala ut. Till exempel detta från en 17-årig gosse:

»... Vi kom in i en riktig diskussion, och han visade sig vara en verkligt modern teolog, och nog skulle jag ha kunnat fortsätta ännu ett par timmar att samtala, om det inte hade blivit för sent. Men vad jag blev glad att det verkligen för en gångs skull finns en lärare, som man kan samtala förståndigt med.»

Och ungefär ett år senare skriver den samme:

»Jag saknar någon, som jag verkligen kunde tala uppriktigt med, om mina ideal, om dikter och om religion — det må vara med en man eller en kvinna.»

Och detta är en gosse på 13½ år:

»Det är kväll. Min klocka tickar, annars sover alla. Jag slog just igen en färdigläst bok och torkade tårarna ur ögonen. Om det var sentimentalitet eller ynklighet, det vet jag inte. Boken handlar om en pojke som tillsammans med

en vän kämpar sig fram till arbete och till tro. Vännen dör och han blir där stående. Jag har jämt den känslan att jag behövde en vän, som fullständigt kunde gå in i mig, som jag kunde säga alla mina tankar åt och som höll av mig. — Jag vet ju att just inga människor tycker om mig, och det skulle jag tycka vore alldeles rätt, om det bara funnes en, som ville vara min vän. Då skulle jag säga mig, att om jag är något värd för en, så gör det mig detsamma med de andra. — Men nu tror jag att det är en skam att inte ha en vän...»

(Forts. i nästa nr.)

En bilderbok.

Till Nordiska Museets femtioårsdag i år gavs för Skansenföreningens räkning ut en bok som kallas *Skansenboken*. Den återger i 56 utsökta fotografier en rad av de vackraste och mest karaktäristiska av Skansens bilder: De gamla gårdarna mot mjuk och solbelyst grönska, Söglorkyrkan och klockstapeln från Hällestad i strålände rimfrost, detaljer från arbetet, som utföres i stugorna av välförärfarna gummor vid spinrock och ljusstöping. Den första bilden är en utsikt över Stockholm med Skansens lummiga sluttning i förgrunden, Strandvägens husfasader som ett skimrande band över tavlan, där Nordiska museet är den ståtliga mittpunkten. Vajje träd kommer till sin rätt, varje torn i den teckniga staden framträder i sin egenart. Det är en utmärkt vacker bilderbok.

Men den är inte bara intressant som en avbildning av Skansen med Stockholm i bakgrunden. Den ger i några typiska drag en bild av hela Sverige, där var och en kan känna igen något, som är för honom särskilt välbekant och i vars åskådande han kan med nöje och rörelse försjunka.

Inledningen till *Skansenboken* utgöres av ett litet uttåg »Till alla Vänner av Nordiska Museet och Skansen», där man får veta hur det går till och vad det innebär att bli medlem av Skansenföreningen. Alla under 1930 nyttillträdande medlemmar få *Skansenboken* i present, en lockande förmån, då den inte finns tillgänglig i bokhandeln. Till nästa år förberedes också en populär årsbok, Skansenföreningens årskrift, som skall innehålla meddelanden om Skansens verksamhet och hembygdsvården i Sverige för övrigt. Medlemskapet medför vidare personligt frikort till Skansen och Nordiska Museet, rabatt på en del av deras publikationer m. m. Arsavgiften är tio kronor, för medlem bosatt utanför Stockholm fem kronor. I dessa avgifter beviljas emellertid en del lättnader. Om i en familj en medlem inträder i Skansenföreningen för tio kr. få övriga familjens medlemmar, om de bo tillsammans, årskort för tre kronor. För föreningar medges i allmänhet ingen rabatt. Men för att Skansen skall vara lättillgängligt särskilt för dem, som måste tillbringa somrarna i staden, beviljas för *anställda inom samma företag* nedsättning till sju kronor för årskort, om tio kort rekvireras från samma arbetsplats. T. ex. banker, post, telegraf, butiker, etc. Ansökan skall vara försedd med intyg från avdelningsföreståndare el. dyl. Alla vidare upplysningar rörande medlemskap i Skansenföreningen, årskort etc. meddelas från Skansen, tel. 713 10.

Årskort för 1931 gälla, enligt gammal god tradition, redan för inträde till julmarknaden i år, som börjar den 14 dec.

Ida Norman = Skomagasin

Humlegårdsgatan 6 = Tel. 786 15

Rekommenderas

REPARATIONER UTFÖRAS

REELA
VAROR

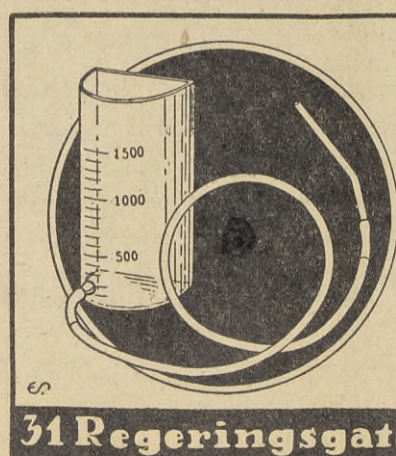
Vid uppvisandet av denna
annons lämnas 5 % rabatt

LAGA
PRISER

Sköljkannor

Maggördlar
Grossessgördlar
Åderbräcksstrumpor
samt alla slags
gummivaror
m. m., m. m.

Telefon:
"Instru-
ment-Kifa"

31 Regeringsgatan 31

KIFA
KUNGL. HOVLEVERANTÖR

Två psykologer.

A. von Krusenstjerna: Fröknarna von Pahlen. I. Den blå rullgardinen, 7.50. II. Kvinnogatan, 7.50. Bonniers.

Nora Hoult: En kvinnas hand har slagit mig. Hökerbergs, 6.50.

Agnes von Krusenstjerna har genom ett nu 13-årigt författarskap befäst sitt anseende såsom en darskrivare av verkliga tala till moderna människor och ger dem kunskap om det de önska. Vad är då innehållet i hennes böcker? Först och främst psykologi. Barnaårens psykologi och ungdomsårens, många gånger så främmande för oss äldre, som mistat den fantasiens »blåa rullgardin», som stänger den s. k. verkligheten ute för barnaögat. I sin nya serieroman »Fröknarna von Pahlen» ger hon oss en utvecklingshistoria i stil med de välkända böckerna om Tony. Men det starka intresset för det psykopatiska, som där kom till synes, glimtar här blott fram i bipersoner. Den till huvudpersonen starkt koncentrerade skildringen har här vidgats och gett rum för en hel värld.

Petra von Pahlen och hennes lilla systerdotter Angela äro blott en länk i den gemenskap vi komma in i. »Den blå rullgardinen» ger oss bilder från det lugna lantlivet med den poesi som ligger i de små händelserna, de vackra somrardagarna, det harmoniska familjelivet, som det endast numera lever på landet. Petra upplever här en kort kärlekshistoria, som river upp och blottar vad som låg dolt under den harmoniska ytan. Hon tänker och känner med en våldsamt som hon aldrig annat. En poetisk vådeld lyser och flammar i detta kapitel och gör det till en av glanspunkterna i boken.

Bokens andra del »Kvinnogatan» för oss in i staden. Några rappt skrivna kapitel i början ge oss en från bild av den moderna läkarengrosshandlaren och det på all personligt omvårdnad blottade barnbörds huset. »Storkens» problem är uppe och barnens vara eller inte vara diskuteras på flera ställen i boken. Den hymn till livet och släktet som tonar genom det hela är det en judefamilj som framför. Den moderliga fru Betty, hennes bror kvinnoläkaren och fadern patriarken, alla glädja sig åt barn och fruktsamhet. Ett fint psykologiskt drag hos författaren.

Men hymnen störes betänkligt av de gälla, skärande nödroppen från barnbörds huset och den kväljande procedur, som författaren utan skonsamhet låter oss bevittna.

Största delen av »Kvinnogatan» spelar emellertid på en hushållsskola på landet och där få vi åter njuta av Agnes von Krusenstjernas kunskaper i ungflickpsykologi. Flickpensioner är ett omtyckt ämne för författarna, men ack huru sällan bli de intelligent skildrade? Karikerade lärarinnor och odygdiga flickebarn, lite romantisk känslöstämning och så är boken färdig! Här är det något annat, nämligen verklig karaktärsskildring. Det glimmar av satir, det blomstrar av poesi. Där äro de båda systrarna Riken och Fredrika, som förestå skolan och blanda in Gud i allt sitt görande och låtande. Man är frestad att citera: »Gud, låt mig vara god i dag, tänkte då Riken med sammanknipna ögonlock. Och som om Gud genast villfarit hennes begäran, fick hennes ansikte ett uttryck av en tunn godhet, som om man dragit över det med blänkande fernissa.» Bonddottern Linnéa står i skarp relief mot de övriga flickorna, hon är en karaktär. »Hade icke Linnéa i sitt väsen något både av metallens rena klang och av slitstarkt garn, spunnet av ull från boskapen och färgat av saft från ängarnas blommor.»

Agnes von Krusenstjerna förstår att behandla svenska språket. Det är en njutning att läsa hennes böcker både för formens och innehållets skull. Hon har den egenskapen gemensam med Selma Lagerlöf att kunna avrunda kapitlen till små konstverk. Ett kapitel — ett människoöde —. Hennes värld är också vid — hennes människointresse glupskt. Därför förebådar hon ytterligare en volym om Fröknarna von Pahlens vidare öden. Den avvaktas med intresse.

Titeln på Nora Hoult's nya bok »En kvinnas hand har slagit mig» låter nästan som en utmaning och en tendens. Men den är raka motsatsen. Den är en naturalistisk skildring av en förfallen man och hans krogpromenader, hans hem, hans hustru och barn. Titeln är ett av hans yttranden på krogen, där han sitter i dimman och skall förklara för sig och sin vän orsaken till

att han kommit på dehis, oaktat han med sin bildning hade förutsättning att bli en framstående advokat. Han skyller på hustruns tilltagande kall-sinnighet, på hennes scener, som hon ställer till, när han kommer hem på nätterna. Han skyller på allt utom på sin egen slapphet, brist på moral och arbetsförmåga. Största delen av boken upptages av hans resonemanger och stämningar. Man får se honom om morgonen, då han med goda föresatser slår sig ned på sin advokatbyrå. Man får följa, hur hans spritbegär bearbetar honom och hur groggen gör honom uppiggad, glad, drömmande, filosofisk, ängerfull efter vartannat. Anmälan har aldrig läst en så trovärdig och noggrann beskrivning på dessa tillstånd förr. Det kan tänkas, att svenska folket, som, hur främmande det än står för psykologiskt skarp-sinne, ändock aldrig sviker i intresse, när det gäller fyllans psykologi, här har fått något som tilltalar dess smak.

Det beklämmande intryck, som läsaren får av mannens obönhörliga gång mot förfallet, mildras något genom ljusglimtar från hans barns omedelbara lekfulla värld. Nora Hoult känner tydligen både små och stora i grunden och hennes bok håller måttet när det gäller att göra dem levande för oss. Vi skiljas från den otyckliga familjen med en vemodig suck, att livet skall behöva vara sådant men också med en stilla undran varför moderna, unga, skickliga författare alltid intressera sig för instinktlevets sämsta sidor, det dekadenta och urspårade. Finns det inte lika mycket psykologiska finesser att klarlägga i det livsdugliga och friska elementet hos moderna människor. Det skulle onekligen vara mer uppfriskande att läsa sådana böcker.

E. W.—ns.

upp till 60 kr. Till vinterkursernas början den första november foro inte mindre än 38 Hemgårdspojkar ut till olika folkhögskolor.

För dem som inte kunna antaga ett sådant erbjudande har Hemgårdens sökt ordna andra möjligheter genom de praktiska arbetskurserna i snickeri och bokbinderi. Där kan sysselsättas ett femtiotal. Vilket intresse, vilken flit och skicklighet! Där stå t. ex. ett par ljusstakar, som en av pojkarna skurit i trä, ett arbete, som kostat honom veckor av tålmod. Men där har han också fått framträda som en liten mästare, med en ihärdighet och härdighet, som ger honom en arbetares värde.

Magister Öhlin berättar om hur man anordnat skolkökskurser för pojkarna — egentligen i stället för samkväm — och med vilken förtjusning och munterhet de arbetade med allt som förekom. Det var en utmärkt kvällssysselsättning att lära sig laga enkel, reell mat till billigt pris. Intresset var enastående och maten god.

Samhället får inte låta de arbetslösa bli som en klass för sig. Men här kommer man in på en annan sak: Bristen på människovärdiga bostäder. Det behövs ungdomshotell, särskilt för pojkar, som om möjligt ha ännu färre möjligheter än flickorna. Ungkarlshotellen, där de nu kunna bo en fem, sex stycken i samma rum — för 1.15 kr. pr natt — kunna visserligen vara bra, men de passa inte för ungdom, som just skall börja grunda sina vanor och välja sin självständiga stil. Här ha vi ännu mycket att lära av t. ex. Förenta staternas storstäder med sina stora ungdomshotell, där var och en får sitt eget lilla rum för en billig penning. Det är en praktisk anordning, som varslar om en ny uppfattning av genomgripande betydelse. Vi efterlysa den stora donatorn!

C. H.

Hos Redaktionen av Tidevarvet

anhålles om plats för nedanstående:

För alla dem, som tänkt — kanske hoppats — att Lapporörelsen i Finland numera spelat ut sin roll, blev det stora mötet i Lappo den 22 och 23 november ett övervåldigande bevis för att så ingalunda var fallet. Livskraftigare än någonsin slöto dess anhängare upp kring mötets program, omfattande en fortsatt aktion till värn och vidare utveckling av fäderneslandets stats- och samhällsliv. Från alla delar av landet och från alla partier (utom vänstern) hade befullmäktigade representanter till ett antal av 800 infunnit sig; då utom representanterna ännu hundradetal anhängare kommit tillstådes var det faktiska antalet mötesdeltagare långt större.

De svensktalande voro denna gång närvarande talrikare än vid de tidigare mötena. Som talare och referenter vid mötet uppträdde kända och ansedda kulturpersonligheter ur bägge språkgrupperna. De namn, som nämnas äro emellertid sådana, som ej tidigare låtit tala om sig i det partipolitiska livet, vilket ju måste konstateras, som ett lovande tecken för framtiden.

Vi ha således äntligen kommit därhän i Finland, att även andra röster än partikoryféernas kunna bli hörda! Allmogens sundaste element och värdiga representanter för intelligens och kultur stå nu sida vid sida besjälade av samma eniga vilja att länka landets framtida öden i sun-

dare, lyckligare riktning än hittills. Utom sin första impuls — kommunismens bekämpande och borteliminerande ur landets offentliga liv — omfattar rörelsen ett vidsträckt reformprogram på det politiska, sociala och ekonomiska livets områden. Inför detta, för landet synnerligen nödvändiga, stora förnyelseverk, till vars bärare rörelsen gjort sig, blir allt tal om dess nedläggande nu, då endast första seger vunnits, fullkomligt meningslöst, men utgör på samma gång ett tecken på bristande förståelse för tidens mest frångående krav.

Alla de störande biföreteelser, som vidlått Lapporörelsens första skede, måste väl nu anses övervunna; renad från ytterlighetselement och stärkt genom anslutning av kvalificerade krafter skall den fullfölja sin mission i det finska folkets utvecklingsgång och väckande och sporrande skall den verka ännu långt utöver landets gränser. Framtiden allena må förbehållas att kunna fälla ett slutgiltigt omdöme om denna spontana folkrörelse, som slutfitt upp att värna höga, mänskliga värden. Men under dagarna för det senaste Lappomötet gingo många tankar fyllda av hopp och förtröstan till de män, som samlats däruppe på slätten, fullt beslutna att tjäna framtidens sak.

Abo den 24 nov. 1930.

Lotti Silfverberg-Jaattinen.

UNGA ARBETSLÖSA.

(Forts. från sid. 1)

ensam i sitt slag. Tvärtom, vi hoppas att flera av Tidevarvets läsare skola kunna berätta om något liknande. Vi ta med glädje emot skildringar från andra håll. Men Norrlandsgatan 17 ligger oss närmast till hands. Och vi tro, att kännedomen om vad arbetet där har givit för resultat är viktigt för hela inställningen till det problem, som nu hotar att pressa ungdomen till jorden under sin kvävande tyngd.

Felet i allmänhetens uppfattning om den arbetslösa ungdom, som exempelvis Hemgården kommer i beröring med, är enligt magister Öhlins mening det, att man utgår ifrån att det är undermålig eller abnorm ungdom. Man dömer efter dem, som kanske tugga och stjåla och som faktiskt inte bry sig om att arbeta. Men alla de andra, som med hela sin kraft längta efter ett arbete, som de inte kunna få, dem kommer allmänheten inte i beröring med. De flesta av pojkarna, som komma till Hemgården, äro bra ungdomar. När magister Öhlin går igenom kortpucken läser han från vart eller vartannat kort: fadern död, föräldrarna skilda, föräldrarna okända, bor inackorderad etc. Det är pojkar, som genom sina hemförhållanden gått miste om den utrustning, som skulle göra dem jämställda med sina jämn-

åriga. En pojke såväl som en flicka behöva två föräldrar. Om de sedan efter 99 misslyckade försök att få arbeta gripas av missmod och låta bli att försöka den hundrade, är inte att undra på. De ha genom omständigheter i livet nästan i alla avseenden haft sämre förutsättningar. Vem kan då begära att man skall lyckas så bra. Hemgården vill icke omhändertaga, den vill giva förutsättningar och vinna samarbete med ungdomen själv.

Betecknande för deras uppförande är, att ledningen aldrig behöver tillgripa några disciplinära åtgärder. Även de dagar, då Hemgården besöks av ett nittiototal pojkar, har ännu aldrig förekommit något som givit anledning till anmärkning.

Det viktigaste är att lösa dem ur isoleringen och föra dem tillsammans med andra människor, få dem att känna sig som vanliga pojkar, som göra upp planer och gripas av intressen. I det fallet äro folkhögskolorna idealiska. De vilja också gärna ha samarbete med städerna. De ge en helt ny känsla av samhörighet och jämställdhet. Stockholms exempel att ge kommunala stipendier upp till 100 kr. pr man och kurs för besök vid folkhögskolor har börjat följas av andra städer. Norrköping t. ex. delar ut kommunala stipendier

Vita Tvätt-Björn är billigast.

För två år sedan, när vi släppte ut våra 50-öres normalpaket, gjorde vi, trots att vi redan då voro billigast, en kraftig prissänkning genom att göra paketet större än andra tvättpulverpaket i liknande prislägen.

Ett 50-öres paket Vita Tvätt-Björn väger 340 gram och är därför trots konkurrenters prissänkningar alltjämt det billigaste självverkande tvättpulveret. Jämför alltid pris och vikt. Samma förhållande gäller om Vita Tvätt-Björns 75-öres paket i jämförelse med tvättpulver i liknande prisläge.

Vita Tvätt-Björn är ett "lufttorrt" pulver, som ej förlorar i vikt, då det en tid stått i rumstemperatur. Andra tvättpulver som kunna innehålla ända till 30 à 35 % vatten förlora avsevärt av sin ursprungliga vikt och har ju därigenom motsvarande mindre värde.

Vita Tvätt-Björn består till väsentlig del av oleintvål, som är den finaste tvål vetenskapen känner. Därför löser Vita Tvätt-Björn smutsen bättre än andra tvättpulver.

Vita Tvätt-Björn är fritt från klor, vattenglas och andra skadliga ämnen och kan därför användas till all slags tvätt.

EN RÖRELSE.

(Forts. från sid. 1)

på den avgörande skillnaden mellan dem som stödjare och böja sig för det enda rätta och dem som icke göra det. Dessa senare gäller det att omedelbart oskadliggöra, utrota.

I den mån som en rörelse blir diktatorisk, d. v. s. erövrar den politiska makten för att genom den stadfästa sitt monopol på att företrädare den enda rätta uppfattningen om vad det allmännas väl och säkerhet kräver, i den mån måste den begagna sin makt att omedelbart uppspara alla olikförelser, alla »statens fiender». Begagnar den sig av lagstiftningen måste den göra en särskild slags lagar, som dra ett streck över all strävan — sen franska revolutionens dagar — att komma fram till »allas likhet inför lag» och till att brott skall kunna dömas endast för såvitt det konkret och otvetydigt är beskrivet i ett bestämt lagrum. Diktaturens speciella lagar särskiljer från alla andra medborgare en slags människor: fienderna till det enda rätta. Dem gäller det att beskriva — så vittomfattande, att ingen undkommer. Dem gäller det att oskadliggöra, så grundligt, att deras namn helst blir utplånade.

Lagar av denna typ kan man nu plocka i riklig mängd i ett skrämmande stort antal av världens länder. Ett exempel ur högen är en av Italiens lagar från 1926, som ger särskilda statliga provinskommissioner rätt att till tvångsarbete döma personer, som »av det allmänna ryktet utpekade som farliga för statsordningen» eller »som begått eller visat sig ha för avsikt att begå handlingar, ägnade att rubba nationella, sociala eller ekonomiska institutioner etc.» — Bredvid detta sätta vi en av de nyligen av Finlands riksdag antagna s. k. kommunistlagarna.

Den nya vallagen säger:

»Valbar är dock ej den, som tillhör sådan förening, organisation eller annan sammanslutning, som är verksam i syfte att våldsamt omstörta Finlands stats- och samhällsskick, eller avser främjande eller understödjande medelbart eller omedelbart av sådan verksamhet, eller som under förloppet av de tre närmast föregående åren verkat till förmån för sådan sammanslutning eller på annat sätt främjat en verksamhet i nämnda syfte.» (Spärningen gjord av oss.)

Det är med sådana lagar som, efter vad det synes oss, Lappo-rörelsen» måste anses bära diktaturens kännemärken.

Under franska revolutionen gjordes en karikatyr föreställande Robespierre som med egen hand guillotinerade den siste av »revolutionens fiender». Han måste göra det själv. Ty han var själv den siste — av »revolutionens vänner», den ende som han till sist kunnat erkänna som sådan. — Det är det öde som de moderna diktaturena tycks dela med de gamla despoterna, att de till sist möta »statens fiender» överallt. »Vem kan leva i en sådan dödsängest», sade Cæsar, den förste i världen, som vågade taga titeln »diktator på livstid». Och han avskedade sin livvakt — och blev mördad.

Idyll och romantik.

Vad vill svensk konst av i dag? På detta borde man väl få svar på den utställning, som nyss avslutats på Galleri Modern: »Ett tvärsnitt genom svensk målarkonst av i dag.» Man går med en viss spänning från tavla till tavla, från vägg till vägg. Men man blir så småningom allt mer och mer besviken. Man återser en massa gamla bekanta bland konstverken och ser ganska få målade 1930. Inte för att det egent-

Freuds Traumdeutung. Nu har han blivit en yttlig fäso.

Den konstnär, som kanske intresserar mest är Gustaf Carlström. Hans tre tavlor äro sinneremellan mycket olika. »Slagsmålet», inspirerat av gamla holländska förebilder, är ändå mycket riktig och verklighetstrogen. Svenska landsbygdens tristess en lördagskväll, som tar sig uttryck i slagsmål. Den har liv och färg och must. »Meditation» är en utmärkt miljö- och

Gustaf Carlström: Slagsmålet.

ligen spelar någon roll, de skilja sig ändå inte från de äldre. Det mesta är diskret och förfinat och färglöst.

En, vars tavlor dock inte äro färglösa, är Nils Dardel, som här deltar med några äldre saker. Dardels konst skulle vara givande för en psykoanalytiker. Han hopar bisarra motiv på ett sätt, som liknar drömmens skenbart nyckfulla, symboliska bildspråk. En herd och två kvinnor, nakna, dansande, förenade med slöjor, omgivna av kretsande rovfåglar och lilafärgade rättor. En tjock, brokigt klädd kusk ramlade huvudstupa utför en brant, medan en ridande kvinna skjuter av en revolver mot en förföljande tjur. Dans runt ett stympat träd, bredvid vilket en man klättrar upp på en stång, förgäves sökande nå ett par kvinnor och förföljd av en rival med kniven mellan tänderna. Medan Dardel skoningslöst blottade sina drömmotiv, var hans konst psykologiskt fängslande — helst med hjälp av

människoskildring. Den gamla gubben och gumman med hopknäppta händer, i förgrunden dotterns likkista. De äro trötta, utslitna, men ändå inte nerbrutna.

Stig Blomberg visar i några terracottareliefer sitt intresse för det produktiva arbetet. De äro frodiga och dekorativa. Blomberg och Carlström äro egentligen de enda på denna utställning, som synas ha intresse för arbetande människor.

Grünwald har ett mycket skönt och ganska banalt porträtt av fru Tora Bonnier, men även ett av herr E. Josephsson, som har både karaktär och charm.

De konstnärer, som annars intressera, äro några landskapsmålare. Först och främst Leander Engström, tyvärr endast representerad av ett norskt landskap. Men här han egentligen till svensk konst av i dag?

Gideon Börje vill verkligen uttrycka något med sina tavlor. Hans

»Vårvinter» ger en syntes av något som konstnären verkligen upplevat och känt, inte bara sett.

Erik Detthow hör också till de ärligt sökande, som inte arbeta med klichéer.

Carl Gunne är mycket berömvärd i sina försök att återge Norrlands romantiska skogar och forsar.

Men — resten? Ja, sedan återstår egentligen de mera kända konstnärerna i Falangen. T. ex. Linnqvist, Dahlskog, Sköld, Percy, Jolin, Fougstedt. De äro alla på sitt sätt aktningvärdiga — men ointressanta.

Allt är så slätstruket, så borgerligt tråkigt. Inför en del, t. ex. Gunnar Svenssons oljetryckstavor, blir man förvånad att de fått komma med. Man längtar efter ungdom, trots, uppror, framåtanda i denna stillastående luft. Man skulle ha anledning att misströsta, om verkliga utställningen representerade »svensk målarkonst av i dag». Men det gör den inte. Dels saknas en del mera kända konstnärer, såsom Mollie Faustman, Vera Nilsson, Richard Lindström, vilka skulle livat upp den bleka försiktigheten. Dels finns det andra — yngre — konstnärer, som också ha andra ideal.

En av dessa är Kalle Hedberg, som just haft utställning hos Gummesson. Hans konst är inte lättillgänglig. Man måste ge sig tid att själv uppleva vad konstnären tänkt och framförallt känt, när han målat. Det utmärkande för honom är en upplösning av formen för att få fram det, som ligger bakom det yttre. Han förnimmar färgerna som musik. Färgskalan är ganska begränsad, mustiga, mörka toner, brunt, rött. Han målar landskap så att man ser hur det lever och vrider sig i kval. Lapplandsgubbar, som stretat och arbetat, fått hård hud och rynkor. Unga, hoppfulla kamrater. »Armod» ser man egentligen inte vad den föreställer mer än en dödsdöds. Trots detta ger den ett oerhört gripande intryck av kval, nöd, ångest, fasa. »Vår flod» däremot är mera optimistisk. En ström av glittrande vatten, som väller fram, oemotståndligt. »Modellstudie» är också mera optimistisk genom sin samlade kraft och energi. Efter den jämna slätstrukenheten på Galleri Modern blir man dubbelt uppmuntrad av att träffa på en konstnär med temperament, vilja och fantasi.

Lilly Arrhenius.

Råd och Rön

HÄMORRHOIDER

botas lättast med

Omedelbar lindring. Ett stort antal kliniker i utlandet använda uteslutande detta medel. 100-tals läkareintyg. Fås å apotek å 2,95 pr tub. Bruksanvisning medföljer.

Generalagent för Skandinavien
MEDISANA, Malmö.

»Deras verkan

var överraskande god. Tröttheten försvann rätt snart och arbetsförmågan ökades betydligt. En känsla av arbetsglädje och välbefinnande inställde sig»

skriver bl. a. en känd kontraktsprost och hovpredikant om Sanokapslarne.

Intresserar Eder snabbaste och tillförlitligaste sättet att ernå fullkomlig nerv- och muskelkraft, energi och arbetsförmåga, samt att undgå värtrötthet, sömnlöshet och kraftnedsättning, begär prospekt och intyg ang. Sanokapslarne. Sändas gratis och franko.

A.-B. SANOKAPSLAR - Hälsingborg

Drick
Ram **lösa**
Vårt lands enda naturligt alkaliska vatten

En trött husmor
stärkes och livas av
Järmedicinen **IDOZAN**
Skadar ej händerna. Förordas av läkare. Fås å alla apotek.

GÖTEBORGS KEX

Percy's Blandning
DETTA KAFFE REKOMMENDERAS
SÄRSKILT FÖR GÖD OCH PSYKISK ARBETE.
PERCY F. LUCK & Co.

Badinrättningen
Tel.: Sö. 330 56
" " 48 67
Etablerad 1875.
Södermalms Tvätt- & Badinrättning
Badstugugatan 4
Tvättinrättningen
Tel.: Sö. 336 30
" " 157 35

Ny bok av
EBBA PAULI.

Den vardande
människan.

Ur innehållet: Är människan ond eller god? Vår tro på det onda. Personlighetsliv och gruppliv. Kroppsliv och själsliv.

Pris häft. kr. 4.—

BIRKAGÅRDENS FÖRLAG.

Trygghet

när Ni genom

Folket

och

Samarbete

Kooperationens

försäkringsanstalter

TIDEVARVET

REDAKTION:

Telefon N. 48 42. Mottagningstid 10—12.

EXPEDITION:

Telefon 182 43.

Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m. Postgiro 15 44.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6.—, halvår kr. 3.—, kvartal kr. 1:50. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1930

Zetterlund & Thelanders Boktryckeri-A.-B.